

Ei kai taas kaappiin?

Sateenkaariseniorit asiakkaina

Yhdenvertainen vanhuus II -projekti

Seta ry

Setan | Pasilanraito 5, 00240 Helsinki | www.seta.fi/yhdenvertainen-vanhuus | www.facebook.com/yhdenvertainen-vanhuus

4.11.2015

Luennon sisältö

- Mistä on kyse? Ikäihmisten sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus
- Mitä meidän tulee tietää? Sateenkaariseniorien vanhuuteen liittyvät toiveet ja tarpeet
- Yhdenvertainen vanhuus. Mitä me voimme tehdä?

Tietovisa!

Homoseksuaaliset teot ovat olleet Suomen rikoslaissa rangaistavia vuoteen:

- a) Tällaista rikosnimikettä ei ole koskaan ollut olemassa
- b) 1971
- c) 1981
- d) 1999
- e) 2011

Oikea vastaus: b)

Missä sukupuolen moninaisuutta esiintyy?

- a) Kaikkiällä, missä on ihmisiä, myös ikääntyneille suunnattujen palveluiden käyttäjissä.
- b) Sukupuolen moninaisuutta esiintyy vain eläinlajeilla, kuten sorsilla ja Kilpisjärven sammakoilla.
- c) Maailman eri kulttuureissa ei vielä tunnisteta sukupuolen moninaisuutta

Oikea vastaus: a)

Mikä näistä väittämistä on oikein?

- a) 1600-luvulla Ruotsi-Suomea hallitsi kuningatar Kristiina. Hän oli olemukseltaan miehinen ja halusi miehen kehon.
- b) Jo 1800-luvun lopulla kättilöitä opetettiin kohtaamaan intersukupuolisena syntyviä lapsia perheineen
- c) Sukupuolen moninaisuutta esiintyy suomalaisissa vanhoissa kansansaduissa
- d) Kaikki yllä mainitut vaihtoehdot ovat oikein

Oikea vastaus: d)

muunsukupuolinen

bi

transsukupuolinen

intersukupuolinen

VANHUUUS

lesbo

homo

TRANSVESTIITTI

Haluaisin pystyä kertomaan -video

Kuva: Martu Väisänen

Kieli: suomi

Tekstititys:

suomi/ruotsi/englanti/saksa

Kesto: 20 min (7x3 min)

Katsottavissa Youtubesta!

Keskustelukysymys

Bengt tuumaa videolla, että moni on kaapissa eli salaa oman todellisen minän. Jotkut voivat salata itsensä vasta palvelujen piiriin tultaessa.

Miksi? Mitä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi henkilön lähisuhteiden tai elämän kannalta?

Kuva: Tish Gettys Images

Tilannekatsaus

**Näkymättömästä
näkyväksi**

**Sukupuoli- ja
heteronormit**

**Tunnistetaan
tiedontarve**

**Puututaan
puhumattomuuteen**

**Kehitetään
yhtenäisiä
käytäntöjä**

**Tunnistetaan
lähihistoria**

HOMOSEKSUAALI- PESÄ HELSINGISSÄ

● Homoseksuaalisten aineiden toiminta on viime aikoina tullut yhä näkyvämmäksi Suomessa, käy ilmi Ilta-Sanomain hankkimista tiedoista.

● IS lutustui erään helsinkiläisten homoseksuaalisten tukikohtanaan pitämän huoneiston elämään, jolloin voitiin todella kyseisten piirien voimakas mielenkiinto mm. armeijaa kohtaan. Tulilinjalla ovat erityisesti varusmiehet, mutta myös upseeri- ja alipseeriatnaes kiinnostavat.

● Poliisi aloitti eilen IS:lla saamansa aineiston pohjalta tutkimukset Helsingissä.

● Kertomus homoseksuaalisten pesästä keski-
aueamalla.

VARJOSTAJA

Tämä nainen on poliisi. Hän varjostaa kahta miestä, jotka kulkevat mitään aavistamatta pitkin Vallilan katuja Helsingissä. Nainen kuuluu etsivryhmään, joka tutkii tänään IS:n keski-
aueamalla paljastettua homoseksuaalijuttua.

Kuvat: Lasse Holmström

VARJOSTETTU

Tämä mies on yksi "pesän" vierailija. Hän on poistunut sieltä tietämättä poliiseista, kamerasta.

Mitä meidän tulee tietää?

Mielen hyvinvointi

”Rikoslaki vaikutti silloin alussa, kun se oli voimassa. Ei voinut edes illalla myöhään kävellä hiekkatiellä käsi kädessä, ettei kukaan vaan ilmoita mihinkään.”

Sosiaalinen esteettömyys

”Nehän pitäis jo näissä vastaanottokaavakkeissa ottaa huomioon sekin, että meitä on monenlaisia – ei ole pelkästään joko mies tai nainen”

Perhesuhteet

”Ja sitten se, että me päästään samaan vanhainkotiin. Mulle on hirveen tärkeää pitää kännystä kiinni Jaanaa. Ja se, että saadaan olla lähellä toisiamme. Se on se tärkeä asia”

Sukupuoli-identiteetti

”Se että tää henkilö on sitten valmis kohtaamaan hiukan erikoisen ihmisen niin sillälaila, ettei ookkaa sitä tukea välttämättä saatavissa ihan paikan päällä. Mulle se on aika tärkeetä se, että se menee ihan normaalisti ettei tuu mitää epäröintiä ja ihmettelyä ja niin edelleen.”

Muistisairausten liittyvät asiat

”Ja [...] kun mun se mekko pitää saada päälle..”

Lääkehoito

”Se on kuitenkin hyvin vaikea se lääkitys siinä, se on erikoislääkkeet siinä ja pitää tietää sitten, et ne otetaan määrättyyn aikaan ja... Siinä vaiheessa kun ei enää itte tajua sitä hommaa, niin apua, toivottavasti joku muu tajuu sen”

Mikä velvoittaa meitä?

Tasa-arvolaki

Yhdenvertaisuuslaki

Sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän kieltö

Velvoite ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta johtuvaa syrjintää

Yli 30 hengen työpaikoilla laadittava ja tasa-arvo suunnitelma

Seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän kieltö

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Yli 30 hengen työpaikoilla laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma

Mitä voimme tehdä?

”Oletteko kohdanneet elämänne aikana sellaisia vaikeita asioita, jotka yhä mietityttävät teitä ja joissa kaipaatte tukea?”

1. Viestintä (esitteet, kuvat ja tekstit)
2. Ympäristö (tilat, virkistystoiminta)
3. Vuorovaikutus (sisällyttävä kieli)
4. Moninaisuus on toiminnan lähtökohta!

1. Toimintamallit syrjäntätapausten varalle
2. Kanavat käsitellä ajatuksia
3. Yhteiset toimintamallit sateenkaariseniorien tukemiseksi

Millainen perhe teillä on?
Onko teillä puolisoa?

Historia

Näkyväksi

Normit

Pienet teot
Suuret merkitykset

Käytännöt

Tietoa

Puhutaan

SUKUPUOLI:

- mies
 nainen
 muu _____

Siviilisääty:

- avioliitto / rekisteröity parisuhde

Asiakasta voi tukea!

”Meillä saa puhua kaikista asioista, jotka tuntuvat itselle merkityksellisiltä, kuten esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoleen liittyvistä kysymyksistä.”

Tilaa tietoisku tai asiantuntijakoulutus!
Perehdy ilmaiseen materiaaliin.

Ikäihmisten moninaisuus toiminnan lähtökohtana

1. **Asiakas ja läheiset**
2. **Työntekijä**
3. **Organisaatio**

Tietoa ja materiaalia yhdenvertaisuuden edistämiseksi

6.12.2015

Kohti yhdenvertaisia
ikäntyneille suunnattuja
palveluita

HALUAISIN
PYSTYÄ
KERTOMAAN
-VIDEO

23 min

TIETOVISA

10 min

AJATUSTEN
VAIHTO JA
KESKUSTELU

10 min

MATERIAALI-
PAKETTI

10 min

TILAA SATEENKAARISENIORI-TIETOISKU!

Outi.Tjurin@seta.fi
p. 050 462 4212

seta.fi/yhdenvertainen-vanhuus
FB > Yhdenvertainen vanhuus

Kiitos!

seta.fi/yhdenvertainen-vanhuus

- Tilaa materiaalia Setan toimistolta
- Kaikki materiaali saatavilla myös sähköisesti

Lähteet

- Valtonen, S. & Hakola, S.-M. 2014. Haluaisin pystyä kertomaan -julkaisu. Yhdenvertainen vanhuus -projekti. Seta ry.
- Valtonen, S. 2014. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien vanhusten kohtaaminen pitkäaikaisessa laitoshoidossa – hoitajien näkökulma Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, Sosiologia.
- Tjurin, O. 2014. Ikääntyvät sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt, vanhuspalveluiden kehittämisen näkökulma. Opinnäytetyö sosiaalialan koulutusohjelma. Metropolia ammattikorkeakoulu.
- Jalava, J. 2013. Sukupuoli ja seksuaalivähemmistöjen tarpeet yhdenvertaiseen vanhuuteen. Opinnäytetyö vanhustyön koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu.
- Valtonen, S. 2012. Raportti vanhustyöntekijöille suunnatun kyselyn tuloksista Yhdenvertainen vanhuus -projekti. Seta ry.
- Irni, S. & Wickman, J. 2011. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt, vanheneminen ja palveluntarpeet. Teos on päivitetty kesällä 2013.
- Projektin järjestämät aivoriihikeskustelut Helsingissä ja Tampereella 2012-2013.

Kuvat CC: Tish Gettys Images, Martu Väisänen, Setan arkisto